

■ CURTAS ISTORGIAS DAVART LA DEMOCRAZIA (4)

In deputà per «mintga 20 000 olmas»

DA CORINA CASANOVA,
CHANCELIERA FEDERALA

Cur ch'il stadi federal svizzer modern è vegnì fundà l'onn 1848 eran votaziuns ed elecziuns dal pievel, sco quai che nus avain vis en las ultimas contribuziuns, usitadas dapi tschientaners en ils chantuns. Avant 160 onns eran las elecziuns a nivel federal dentant tut insatge auter ch'ozendi.

Il cussegl nazional aveva quella giada mo 111 commembers empè da 200 sco oz. Questa cifra 111 resultava d'ina disposiziun da la Constituziun federala da l'onn 1848, tenor la quala i stueva vegnir tschernì in represchentant per «mintgamai 20 000 olmas da la populaziun totala». La perioda d'uffizi durava trais onns e betg quatter sco oz. Fin l'onn 1931 avevan las elecziuns per la renovaziun totala dal cussegl nazional damai lieu mintga trais onns.

**Tuts èn eguals...
u tuttina betg?**

Gia l'emprima constitu-
ziun fixava che tut ils
Svizzers sajan eguals davant

la lescha. I na dettia «nagins subdits, nagins privilegis dal lieu, da la natschientscha, da la famiglia u da la persuna». Las dunas eran dentant – sco er en autras democrazias, per exempel en la democrazia americana fin l'onn 1920 – tuttina exclusas anc per ditg da tut ils dretgs politics. Er burgais da religiuns betg cristianas eran exclus da la participaziun politica, ils Gidieus fin l'onn 1866, auters sco p. ex. ils muslims ed ils budists fin l'onn 1874.

A nivel federal na valeva da lezzas uras gnanc per ils umens il dretg da votar general. Tgi ch'era dependent da l'agid als povers u tgi che n'aveva betg pajà sias taglias n'aveva en

blers chantuns n'er betg il dretg da cundecisiun. En pli stuevan umens che arrivavan d'auters chantuns spetgar per part fin a dus onns avant ch'els survegnivan il dretg da votar e d'eleger en lur nov chantun da domicil. La vegliadetgna minimala per participar a las votaziuns era 20 onns. L'onn 1991 ha il pievel sbassà la vegliadetgna minimala a 18 onns.

Il cussegl nazional vegniva elegì tenor il princip da la maioritad (maiorz), pir dapi l'onn 1919 vegnan las commembras ed ils commembers dal cussegl nazional elegids tenor il princip dal proporz.

Ultra dal dretg d'eleger è er il dretg da votar in dretg politic. Votaziuns dal pievel tutgan en Svizra tar il mintgadi politic. L'emprima votaziun dal pievel federala ch'è vegnida fatga en scrit è però stada in scandal politic. Dapli davart quel tema vegnis Vus a savair en la proxima contribuziun. Ulteriuras istorgias e la pussaivladad da commentar ellas datti sin mes blog en l'internet sut www.bk.admin.ch/chanceliera.